

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

УДК 397:391.91

DOI: 10.15587/2313-8416.2018.134361

ВИЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ПАТРІОТИЧНОГО ТАТУ

© О. В. Кротевич

В даній статті розглянуті питання виникнення на початку ХХІ століття в Україні нового стилю українського патріотичного тату, як одного з напрямків татуювання в сучасній мистецькій практиці. Сформульовані результати дослідження національних та патріотичних особливостей і образів сучасного українського тату. Визначені, відмінні від характерних традиційних чинників, візуальні композиції, образні рішення нового стилю при виконанні якісних та високохудожніх за формою татуювань в сенсі патріотичних настроїв суспільства

Ключові слова: тату, особливості, стиль, національне, патріотичне, композиції, форми, чинники, пігмент, образи

1. Вступ

Підняття художньо-естетичного рівня в мистецтві сучасного українського татуювання неможливо без симбіозу знань в різних жанрах тату та особливостях новоствореного національно-патріотичного стилю.

Процес дослідження генезису, еволюції мистецтва татуювання та його складових актуалізує широке коло виховних і методологічних проблем, пов'язаних з розширенням структури наукової бази знань даної теоретичної проблематики татуювання, а саме українського патріотичного тату. Визначені особливості та чинники новоствореного стилю патріотичного тату, в своїй сукупності, дадуть позитивний ефект в прищепленні національного і естетичного смаку в самосвідомості сучасної молоді.

2. Літературний огляд

У деяких роботах зарубіжних вчених знаходимо уривчасті дані, де автори представляють собою історію світових практик татуювання, досліджують стародавні традиції нанесення знаків на тіло в Вавилоні, Єгипті, Перу, Мексиці, Японії, Китаї, показують послідовність міграції татуювань. трохи простежують вплив релігії на татуювання, трохи окреслюють соціальні та антисоціальні цілі тату, обережно доторкаються цієї теми і розглядають мистецтво татуювання, як символічну і дикунську практику зображень на тілі. [1, 2].

Висновки дослідників сучасної реклами вказують, що спілкування всередині суспільства через мистецтво татуювання є одним з найуспішніших методів самовираження та пропаганди різних сус-

пільних ідей, в тому числі і національно-патріотичних [3].

Аналіз досліджень і публікацій показує, що татуювання є особистісним намаганням людини виразити свою індивідуальність, продемонструвати комплекс особистих властивостей, визначити ступінь своєї участі в суспільному житті та приналежності до певного соціуму. В працях [4, 5] дослідники торкаються теми татуювання лише в сенсі медичного аспекту, необхідності та користі чи шкоди при нанесенні татуювань. До сих пір татуювання не роздивлялося з наукової точки зору, тату було відображене, як пережиток минулого, примітивний художній атавізм та, як сублімація тюремного та злочинного світу [6, 7]. В створеному інформаційному науковому вакуумі досі не досліджувалася тема причинно-наслідкового зв'язку при виникненні самого феномену тату та в утворенні нових стилів і технологій татуювань. Обґрунтовано не вивчався вплив тату на свідомість суб'єкта суспільства на його дії та самовираження особистості. Тому виникла необхідність дослідити, обґрунтувати це питання, класифікувати та окреслити функції та чинники стилів тату, а саме українського патріотичного тату.

3. Мета та задачі дослідження

Мета дослідження – визначити та класифікувати особливості сучасного українського татуювання, як новоствореного стилю тату.

Для досягнення мети були поставлені наступні задачі:

1. Визначити поняття українського патріотичного тату.

2. Класифікувати чинники та національні особливості нового стилю українського патріотичного тату.

3. Визначити місце стилю українського патріотичного тату в загальній системі функцій татуювань.

4. Національні особливості сучасного українського патріотичного тату, як нового стилю татуювання

Сьогодні держава Україна знаходиться в стані переходу від колишньої біполярної системи до нової, в якій абрис тільки починають трохи проявлятися. Початок нинішнього століття визначилося революційними, радикальними, національними, патріотичними мотивами переважаючими над буденними принципами і критеріями життя населення країни.

Тату стало своєрідним способом показувати свій патріотизм і приналежність до української нації. Ця гордість за свою країну, непохитна переконаність справедливості та національної самосвідомості проявилася і в тату-культурі. З'явився новий стиль – «Патріотичний» а з ним і люди, які зважилися відобразити любов до України не в тимчасових речах, а на все своє життя через спосіб нанесення стійкого малюнку на тіло, відображаючи своє відношення к сучасним подіям в країні.

Настала наукова необхідність визначити та систематизувати окремі важливі національні особливості, властиві тільки українському патріотичному тату.

В попередніх дослідженнях та при вивченні татуювання, як феномену в мистецькій практиці, було зазначено, що сучасна технологія тату вимагає глибоких знань хімії, фізики, способів виготовлення стійких фарб, безпечних для здоров'я людини такими, що відповідають вимогам художньої естетики і зростаючим запитам дизайну малюнків у майстрів tattoo artist (міжнародний термін позначає татуювальника) [8].

В той же час вивчення та знання відмінних рис, чинників та особливостей застосовуваних у нанесенні стійкого малюнка на тіло людини, шляхом впровадження пігментів під шкіру, знання фізичних і технічних можливостей тату-машинок, пристроїв і

принципів їх роботи, а також знання новітніх технологій в цій галузі дозволять вивести татуювання на високохудожній рівень та розвивати у суб'єкта сучасного суспільства певні високохудожні смаки, а разом з тим високоморальні погляди, ідеали і смаки.

На рис. 1 представлено фото з прикладом патріотичного тату.

Відмінними національно-патріотичними особливостями сучасного українського тату стали:

1. Зображення асоціативних символів з назвою Україна.

2. На натільних малюнках зображуються державні та символи соборності України: малий герб Тризуб та державний прапор.

3. Національні візерунки та орнаменти (рис. 2).

4. Контури території України, в національних кольорах та елементах.

5. Революційні мотиви і радикально-бунтарські теми непокори.

6. Націоналістичні елементи та образи (Наприклад: знак – ідея нації, або вислів – Україна понад усе!)

7. Портрети українських діячів культури минулих часів і національно-визвольного руху.

8. Характерні композиції асоціативного ряду козацтва та козацької слави.

9. Сміливість, з огляду на небезпеку носіння такого патріотичного тату, в умовах військових дій на території України з 2014 року.

10. Сюжети з картин українських художників.

11. Проукраїнські висловлювання, цитати, крилаті фрази, вірші українських письменників, наприклад вислови Т. Г. Шевченка.

12. Рядки з пісень, наприклад, групи «Океан Ельзи» або Кузьми.

13. Гумористична особливість-наприклад: персонажі легендарного мультсеріалу «Про козаків».

14. Патріотичні татуювання у військовослужбовців, що підкреслюють своє презирство до страху полону і як оберіг в бою.

15. В художньо-дизайнерському рішенні при створенні патріотичних зображень використовуються симбіоз технік різних стилів від «Олдскула» до «Біомеханіки».

Рис. 1. Патріотичне татуювання. Зображені малий герб України, на фоні житніх колосків, калини, та орнаментів вишиванки

Рис. 2. Приклад татуювання з використанням національних орнаментів та візерунків

Також треба зазначити що, в різноплановому функціонуванні загального тату патріотичний стиль, при симбіозі ідентифікаційної, естетичної та функції повідомлень до поколінь, при певних умовах персо-

ніфікується, як ідеологічна функція, зі своїми національними мотивами [9, 10].

Таблиця «Загальні функції тату» представлена на рис. 2.

ЗАГАЛЬНІ ФУНКЦІЇ ТАТУ						
сексуально-еротична	психологічна	повідомлень до поколінь	естетична	ідентифікаційна	містична	релігійна
Ідеологічна функція тату						

Рис. 2. Загальні функції тату

5. Результати дослідження

Значення проведених досліджень важливо для розуміння факторів, де татуювання визначається соціальними умовами в кожному конкретному випадку. Проведені наукові дослідження визначають значимість культурологічного впливу феномену тату на мистецтво в цілому та на політичні погляди сучасного молодого покоління зі своїми характерними національними рисами та соціальними проявами особистості. Таким чином, специфічні, особливі стилі татуювання, як різноманітні напрямлення цього мистецтва, трансформуються та роблять сміливі кроки в художньо-естетичному сенсі, переживають період свого становлення, утвердження ідей, створення унікальних технік та стилів виконання, модернізації нових напрямів і нестандартних рішень в дизайнах композицій характерних високохудожніх татувань. Зна-

чення проведених досліджень важливо для розуміння особливостей різноманітних стилів тату, де татуювання визначається різними умовами в кожному конкретному композиційному рішенні нанесення натільного, стійкого зображення.

6. Висновки

1. Загальне поняття українського патріотичного стилю тату це створення візуального конкретного образу сучасного українця за допомогою спеціальних прийомів та методів різних технік татуювань.

2. Проведені наукові дослідження визначають культурологічний вплив феномену тату на графічний дизайн та на мистецтво в цілому зі своїми характерними рисами і особливостями. Таким чином, розкривши і класифікувавши основні особливості патріотичного стилю тату в сучасній Україні, робиться ви-

сновок, що татуювання, як мистецтвознавча школа переживає період свого становлення, національного затвердження нових цивілізаційних цінностей, модернізації національної самосвідомості

3. Українське патріотичне тату персоніфікується, як ідеологічна функція загального поняття та-

ту, зі своїми національними мотивами та особливостями. Як сублимація радикальної енергії на досягнення соціально прийнятних цілей в патріотичному вихованні молоді цей новий тату-стиль є однією з характерних ознак перехідного періоду в Україні початку ХХІ століття.

Література

1. Хамбли У. Д. История татуировки. Знаки на теле. Ритуалы, верования, табу. Москва: Центрполиграф, 2014. 272 с.
2. Клод Л.-С. Структурная антропология. Москва, 2001. 512 с.
3. Гринберг Т. Э. Политическая реклама: портрет лидера. Москва: Возрождение, 1995. 103 с.
4. Барановский В. А. Искусство татуировки. Москва: Славянский дом книги, 2002. 320 с.
5. Авдусин Д. А. Железный век // Южной Основы археологии Сибири. Москва: Высшая школа, 1989. С. 178–190.
6. Полосьмак Н. В. Поховання знатної Пазирикської жінки. 1996. 167 с.
7. Балдаев Д. С. Татуировки заключенных. Санкт-Петербург: Лимбрусс пресс, 2006. 168 с.
8. Медникова М. Б. Неизгладимые знаки: татуировка как исторический источник. Москва: Языки славянских культур, 2007. 220 с.
9. Руденко С. И. Культура войны древних кочевников Алтая в скифское время. Москва-Ленинград, 1953. 402 с.
10. Кротевич О. В. Культурологічні аспекти визначення особливостей трансформації мистецтва татуювання в первісному суспільстві // Вісник КНУТД. 2017. № 5 (114). С. 224–234.

*Рекомендовано до публікації доктор наук з мистецтвознавства Михайлова Р. Д.
Дата надходження рукопису 17.05.2018*

Кротевич Олександр Володимирович, директор, дизайн-студія, Київський національний університет технологій та дизайну, вул. Немировича-Данченка, 2, м. Київ, Україна, 01011
E-mail: aleksandrr_44@ukr.net